

Članstvu DSP, organom DSP, slovenski in drugi javnosti

Društvo slovenskih pisateljev
Tomšičeva 12, 1000 Ljubljana

Pariz, 23. december 2014

Dr. Taja Kramberger
Carpacciiov trg 6, 6000 Koper
Kontaktni naslov:
taja.kramberger@gmail.com

Javna izjava o izstopu iz Društva slovenskih pisateljev

Na mizi pred menoj ležita položnica Društva slovenskih pisateljev (DSP) za leto 2014 in poročilo njegovega pravkar odslovljenega predsednika Vena Tauferja o delu v preteklem mandatu. Doslej sem navkljub vsemu, kar sem doživela in preživela rodni deželi, položnico za društveno članstvo samodejno plačevala. Od letos pa je ne bom več. Odločila sem se, da svoje leta 2004 ali 2005 protestno zamrznjeno in zgolj še navidezno članstvo v tej družini končam tudi formalno. DSP je prispeval k izjalovitvi marsikaterega od mojih bojev za družbeno pravičnost v deželi, ki sem jo k sreči zapustila (nisem posebno *vdano trpljive narave*), saj so v nebrzdanem divjanju zoper mene posredno ali neposredno sodelovali člani in članice tega društva. Epizoda tega »prostega lova« so bili dogodki na Fakulteti za humanistične študije v Kopru, ki jo je slabo leto dni po nelegalni »politično-akademski« čistki, med katero so bili s FHŠ odstranjeni praktično vsi intelektualno živi, se pravi kritični kadri, ki bi lahko dali ustanovi zagon, kakovost, kot njen vrhunec sklenila jubilejna apoteoza Svetovno Znanega Slovenskega Pesnika (2011), obdanega še z dvema kolportažnima *dspjevskima* pribočnikoma in čaščenjem primorskih akademskih eksekutorjev. Neizbrisen je bil vtis – da o posledicah niti ne govorim – te imenitne ubranosti dveh enako(nič)vrednih koterij.

Ko tako berem pompozno-patetično Tauferjevo afabulacijo o »točno definirani vlogi intelektualca v družbi« – osebe, vredne te označbe, v 42 letih življenja v Sloveniji, z izjemo svojega moža in neznatne peščice posameznic in posameznikov, tako rekoč nisem srečala, sploh pa ne v DSP – se mi obrača želodec. Ko nato berem še o tem, da se »krivic ne da popravljati, zlasti zločinskih« ne, pa pomislim prav na občni zbor DSP leta 2004, ki je zločinsko izrinil Iztoka Osojnika z mesta direktorja Vilenice. Tauferjev reciklirani oblastno-moralistični diskurz spominja predvsem na galerijo grotesknih figur iz knjige *Stasiland* Anne Funder. Kakor kaže, preživlja društvo zadnje manifestacije *Männerklub*, ko se z grabežljivo naslado oklepa na videz še vsemogočne, dejansko pa že strohnele oblasti. Pomembna razlika med Vzhodno Nemčijo in Slovenijo pa je ta, da so se v prvi hude eksistenčne katastrofe in uničevanja življenj posameznikov in posameznic dogajale *zlasti pred padcem zidu*, v drugi pa so se ta onegavljenja še posebej razbohotila *v času po osamosvojitvi in pod krinko*

demokracije, kakor da je Jugoslavija najbolj zavrženim provincialnim mračnjakom kljub vsemu omejevala sadistično naslado, ki ima zdaj, ko so »Slovenci na Slovenskem gospodar«, prosto pot.

Nobenega razloga ne vidim za to, da bi kakorkoli ostajala zajeta v društvo, ki je karikatura omenjenih razmer – čast to gotovo ne bi bila. Članstvo v njem je naposled prostovoljno. Tej odvečni prostovoljnosti, v katero sem naivno vstopila leta 1995 ali 1996, se na tem mestu javno odpovedujem: **te vrstice so moja nepreklicna izjava o izstopu iz Društva slovenskih pisateljev**. Z njimi DSP jemljem sleherno pravno podlago oz. pooblastilo, da kakor koli razpečuje ali objavlja moje literarne in intelektualne izdelke pod znamko društva ali v »promocijskem« okviru sodobne slovenske literature.

Društvu torej odrekam pravico do kakršnekoli manipulacije z mojim delom in imenom. Zahtevam tudi, da DSP moj življenjepis umakne s svojih spletnih strani. Vendar je ta prepoved le moj izraz *skrbi zase* (*souci de soi*), ni pa pooblastilo društvu za *damnatio memoriae* mene in mojega opusa. Članica DSP sem nekaj časa vseeno bila (pribl. med 1996–2004/2005 redna, nato do današnjega dne v letu 2014 »protestno zamrznjena«), kar naj seveda ostane zapisano ob mojem imenu v kronološki evidenci članstva. Za pisanje literarnih del ne potrebujem ne društva ne članstva v njem. Ravno narobe, to članstvo v DSP mi je postalo v nadlego in sramoto. Zaradi tega, ker sem še vedno članica DSP in s tem domnevno »kolegica« drugih članic in članov (dejansko pa že dolgo ne), si mojo podobo *urbi et orbi* lahko po svojih interesih kroji vrsta provincialno privzdignjenih *laskavih nevednežev* (*les gracieux ignorants*). Na noben način ne želim prispevati k svoji anatemi ali kakor koli legitimirati malovredno delovanje *slabih umetnikov, ki spletkarijo, da bi pogubili boljše* (Voltaire).

Ne bom zavlačevala s podrobnostmi. Štirje ključni razlogi, zaradi katerih je zame članstvo v DSP postalo povsem nesprejemljivo, so tile:

1. Leta 2004, ko sem bila v društvu še aktivna in se je zdelo, da to ima neki smisel, se je v DSP zgodil »puč« (»mehkega terorja«), s katerim so vajeti z blagoslovom *starih politično-literarnih mačkov* prevzeli mladi *politično akomodirani barantaško-neoliberalni literarni aspiranti in aspirantke* – večinoma iz orbite založbe, ki je shodila z javnim denarjem, pred nedavnim pa postala zasebno podjetje nekaj »materialno rahločutnih« DSP članov (prav na to smo opozarjali pred desetletjem v več mesecev trajajoči polemiki, ki spominja na današnjo). Danes lahko vidim, da je medtem k političnemu in finančnemu koritu prešlo še tistih nekaj kolegov in kolegic, s katerimi sem se tedaj borila za to, da Iztoka Osojnika, ki je s svojim neutrudnim in energičnim delovanjem na več področjih pomenil vrtoglavi vrtinec svobode v živem pesku domala popolne hipokrizije v slovenskem literarnem polju, ne bi s povsem nelegalno spletko odstranili z mesta direktorja Vilenice. Pa so ga. Verjetno *v strahu trepetaje, da jim kdo spred nosa ne bi snedel novca, vencev slave* in bi tako šlo *toliko let truda in prekanjenih prevar po gobe*. In *nekoč* javne založbe *danes* ne bi mogli tako mimogrede in tankoumno privatizirati.

V polemiki okoli tega prevzema oblasti sem bila na občnem zboru legalno izvoljena za overovateljico zapisnika Občnega zbora. Zapisnik, ki sem ga prejela v avtorizacijo, je bil popoln ponaredek: vsa polemična mesta so bila bodisi izpuščena ali pa maskirana in predelana v prid pučistični skupini. **Podpis tega falsifikata sem seveda zavrnila, a karavana je šla svojo pot. Poslej je zame vse delovanje društva docela nelegalno** (verjamem pa, da ta način društvenega delovanja ni bil ne prvi ne zadnji).

2. Ko sem poleti 2010 med pripravo programa za naslednje študijsko leto na FHŠ v Kopru in takoj po predstavljanju programov kandidatkam in kandidatom za vpis (informativni dan) od kolega predstojnika, ki si je zaradi moje priljubljenosti na fakulteti in odmevnosti v okolju dovolil še to *majhno zadnjo predstojniško zlorabo* (da bi namreč na mojih ramenih še pridobil vpis na svoj program, minuto za tem pa skupaj s cmokavzarsko ekipo izvedel mojo *defenstracijo*), izvedela za jesensko »racionalizacijo študijskega procesa« na Fakulteti za humanistične študije v Kopru, ki naj bi fakulteti »znižala stroške za 330.000 EUR« in povečala »učinkovitost organizacije študijskega procesa« (cf. V. Mikolič in R. Bohinc, dokumenta o napovedi univerzitetne čistke junija 2010; danes se tej *novi učinkovitosti* lahko le posmehnem, saj je vpis na nekaterih programih, kjer sem sodelovala, padel za 70-90 %) in se je poleg mene četverica ali peterica pogumnejših kolegic in kolegov in več študentov (ki so bili pozneje hudo šikanirani ali pa v znani maniri preprosto »kupljeni«) odločilo upreti blodnim diskurzom in grožnjam vodstva primorske univerze in fakultete, **tudi nisem opazila prav nikogar »ukoreninjenega v republikanstvu civilne družbe« (Taufner) iz DSP, ki bi povzdignil glas za »žrtve« antiintelektualne akademske politične spletke, čeprav sva bila v času čistke eksistenčno napadena dva člana DSP.**

Nasprotno, najin nekdanji koprski »kolega«, teolog in filozof, predstojnik Oddelka za antropologijo v Kopru, g. Škof Lenart, sicer pa v času univerzitetne čistke eden vodilnih izvajalcev *ordnunge*, ki je naročeno mu nalogo *očiščenja* na svojem oddelku izpeljal nadvse udarno. Ne da bi trenil, je na cesto popolnoma ilegalno vrgel domala tretjino aktivno zaposlenih na oddelku. Ta strumni zagovornik človeške etike je bil februarja letos, verjetno kot dobro »ukoreninjeni slovenski "intelektualec"«, povabljen na kramljanje na Tomšičevo 12 (povabilo Ženskega odbora Mira slovenskega centra PEN). Na to sprenevedavost ki spominja na rokovnjaško rajanje *enakovrednih* na koprski humanistiki novembra 2011, sem seveda odločno in pisno reagirala (11. 2. 2014), vendar pa se mi zdi čedalje bolj škoda časa za ukvarjanje s karnevali izprijencev v oddaljenem tolovaškem svetu, ki je tem srečnejši, kolikor bolj zmaličeni so njegovi duhovni voditelji.

3. Po univerzitetni čistki, ko je bila moja eksistenca v Sloveniji ogrožena, moja podoba pa v deželi klevet in spletkarjenja (kot ključnih, praktično edinih uveljavljenih političnih strategij) z vseh strani oblatena, sem dvakrat kot mednarodno uveljavljena pesnica kandidirala za državno delovno štipendijo, ki bi jo kajpada morala po vseh kriterijih prejeti (kakor sem jo leta 2005), saj so vse moje aktivnosti in publikacije v

vseh postavkah daleč več kakor ustrezale prav vsem razpisnim kriterijem (štipendijo so prejeli *tudi* ljudje, katerih nekaj besedil ali knjig ni mogoče niti primerjati – v prav nobenem razpisnem parametru – z mojim opusom in produktivnim ter opaznim delovanjem desetletja in pol, vendar pa je za nekatere od njih prav *blatenje moje osebe in mojega dela* po letu 2010 pomenilo nesluten pospešek kariere). **Obakrat je bila moja vloga zavrnjena, češ da »v zadnjem obdobju v strokovni javnosti nisem bila prepoznana kot vrhunska avtorica«.**

»Utemeljitev« je **umotvor prav tiste »strokovne« komisije pri JAK pod vodstvom člana DSP ali/in PEN (saj je vseeno) Aleša Bergerja (drugi člani so Alenka Zor Simoniti, Štefan Vevar, Matevž Kos, Mladen Dolar, Marko Sosič), ki je najprej zavrnila podporo prevodu letošnjega Nobelovega nagrajenca francoskega pisatelja Patricka Modiana**, potem pa je, ko se je iz Nobelovih višav usmeril snop svetlobe v blodnjavost provincialnega literarnega konzilija, njegov predsednik javno lagal o tem, da »je to njegov najljubši pisatelj«, kakor je pred kratkim v pismih bralcev javnost opomnil založnik Jože Piano.

4. In še zadnja značilna slovenska intriga: skrbno pripravljen manever v slovenskem PEN klubu pozimi 2012/2013, pri katerem so aktivno sodelovali številni člani in članice DSP (zasedba obeh družčin je v marsičem le neposredna medsebojna preslikava in obe ustanovi sta le nadstropje narazen v isti hiši, Slovenija je pač *nerodno majhna dežela*). **Z njim smo bile vsaj tri neodvisne in suverene intelektualke, pisateljice in aktivistke nadomeščene s primerno neprofiliranimi, intelektualno dezorientiranimi in brezbarvnimi pisateljicami za domačo rabo**, ki so bile potem »izvoljene« in se v trenutku tako navdušile nad svojim izboljšanim družbenim statusom ter glamurozno-spodobno androkratsko družčino, da so nas bile pripravljene takoj očrniti, naš dolgoletni in odločni boj za enakopravnost pa prikazati kot »radikalno« oz. zasebno stremušstvo (zvest odsev *njihovega* početja). **S tem plemenitim manevrom je bila leta 2013 ustanovljena ženska sekcija Mira pri slovenskem PEN.**

Tako lahko le ugotovim, da sem v skoraj dveh desetletjih članstva v DSP od društva imela bore malo koristi. Je pa bilo toliko več neprijetnosti in spletk, se pravi dramatično provincialnih življenjskih izkušenj. Dokler so se mi boji v Sloveniji zdeli smiselni, sem se tudi javno borila in izpostavljala. Te iluzije nimam več in moje življenje in moji angažmaji so zdaj drugje. Upam pa, da bodo moj boj nekateri mladi ljudje, pesnice ali pesniki, pisateljice ali pisatelji, nekoč *pošteno* nadaljevali. Tako kakor sem jaz skozi študij delovanja in pisanja Vladimirja Bartola počasi dojela, da je prav on osrednja, visoko nad sikajoče in migotavo močvirje vzpenjajoča se osebnost in dejansko ključni zamolčani označevalec literarnega obdobja tridesetih let na Slovenskem (nikakor to niso bili ideološki uzurpatorji samooklicanega centra, ki so svoja imena na široko diseminirali in jih dali pozlatiti v vseh mogočih zgodovinsko-ideoloških knjigah in *kdojekdojih* kot osrednje reference), bo nekoč skozi resnejše analize socialnih, zgodovinskih, kulturnih in literarnih razmer in skozi analize socialnega diskurza in posamičnih literarnih govoric kak kompetenten in konsekventen

razsikovalec doumel, do kakšne grozljive kulturne in literarne pogreznjenosti je prišlo s strnjeno promocijo skupka starorežimskih in novorežimskih stremuhov, lizunov, narcisov in bedakov v desetletjih po slovenski osamosvojitvi. Mogoče bodo to vendarle prej kakor v »domovini« zaslutili in doumeli kje drugje, saj je za *spregled* potrebna ustrezna *distanca*. Naj bo prostorska, časovna ali intelektualna. V deželi ni prav nobene.

Več sorodnosti čutim s pesniškim *gozdom, ki diha* Dejana Kobana (*moj narod ni poker ni divjad ni okrušek časa moj narod je na pol razpadel nudistični kamp kjer opletamo s svojimi penisi ženske pa se dajo pofukat vsakemu bogu ki pride mimo samo da nam trosi plastične perle po laseh*), ki ni član DSP, kakor s tem, kar se v slovenskem literarnem polju podtika kot velika, a tudi vnaprej potrošena svoboda, ki ni nič drugega kot nenehna zadušnica za zavrženimi in izbrisanimi in od literarne reprezentance inteligentnejšimi, boljšimi in bolj poštenimi pesnicami in pesniki.

Kakor je za Francijo 19. stoletja vedel Stendhal, bo tudi v Sloveniji 21. stoletja potrebnih še veliko spopadov, kričanja, zmerjanja, pamfletov, persiflaž, satir in batin, da si bo slovensko bralstvo, ki ga je dolgotrajno domoljubno pranje možganov s slabournimi deli slovenskega literarnega kanona naredilo nezmožnega za emancipacijo, izborilo suvereno moč odločati, kdo je močan pesnik/pesnica, in razbrati, koga želi *establishment*, sicer manj opremljen z intelektualnimi orodji od njega, a zato tem bolj s tajnimi in »političnimi« napravami (v koristoljubni spregi »literarne« kritike, akademe, založništva, medijev in »politike«), potuhnjeno, a še zmerom avtoritarno podtakniti na to mesto. V deželi samih potuhnjenecv in podtaknjencev ni prostora za izvorna semena. Srečko Kosovel in Zofka Kveder sta to prav dobro vedela in še nekaj marginaliziranih nadarjenih ljudi. Navkljub tej vednosti pa ni izhoda iz družbo uničujoče zapore, dokler ostajajo literatura in druga področja kulturnega življenja last mafijskih šefov in klientelnih rodbin, razpostavljenih – tudi prek zastopnikov – po oblastnih pozicijah in dokler ni *zadostno izobraženega ljudstva in z njim avtonomne bralske publike, neodvisne od prišepetovalcev*, ki bi bila sama zmožna prepoznati in detronizirati kulturniške sleparje.

Slovenska država se je očitno v nekem trenutku endemične politične in intelektualne nesuverenosti, kakor že tolikokrat doslej, odločila, da se zapre v *geto domačijskosti* in v svet s krepko finančno podporo kamuflažno pošilja le kooperativne, slabe in moralno kompromitirane literate, katerih efemerni plasma je zagotovljen z državno podporo, primešetarjenimi odlikovanji in s ponudbo z javnim denarjem plačanih protiuslug. Sem sodijo iz prejšnjega režima podprti združenodržavski adepti in izdatno nagrajene »protestne« izložbene in druge lutke. Sem ter tja jim državna literarna komisija doda še kako pišočo osebo ženskega spola, da ne bi bilo videti, da počne, kar počne: na posebno sistematičen način maltretira, diskriminira in degradira inteligentne socialno angažirane in prisebne ženske ne glede na to, ali so intelektualke, pisateljice, pesnice, prevajalke ali aktivistke. Ko sem poleti 2003 odprla to tematiko v uvodniku *Literature* (»Aberaciji v slovenski poeziji : ženska in vednost : ali Nekaj tez o reakcionarni kulturni revoluciji, ki smo ji priča«, let. 15, št. 145/146, str. 1–9), ni bilo v literarnem in literarno-kritičnem polju prav nobene pokončne, intelektualno

aktivne in prisebne ženske, ki bi me podprla. Z nič večjo podporo ne računam danes, četudi so se institucije, ki naj bi se borile za žensko umetniško emancipacijo medtem pomnožile, in četudi sem s svojo naporno izkušnjo (od katere ne odstopam, saj je integralni del mojega življenja in dela) prav sama v zadnjih dveh desetletjih verjetno naredila največ za ženske v slovenskem literarnem polju zadnjih dveh desetletij: *odprla sem prostor za druge*. Za druge, ne le zase – moj lastni izborjeni prostor so lastniki slovenske literature in kulture prav zaradi *dejstva odprtja svobodnejšega strukturnega mesta za ustvarjanje žensk v slovenski literaturi* pospešeno izničili, da ne bi postal oprimek za druge (dala sem, mimogrede, tudi idejo za žensko sekcijo pri PEN, ki so si jo prisvojile častihlepne »kolegice«). To sem naredila na način, ne da bi ženske skušala zreducirati na skupni (biološki) imenovalec v lastno slavo in koristi ali zgolj zaradi v nebo vpijoče neumnosti in pomanjkljive izobrazbe. Naposled sem na univerzi šest let predavala zgodovino žensk in mehanizme družbene konstrukcije spolov, napisala vrsto besedil, kjer prikazujem pretekle strategije brisanja žensk, in o tem pač marsikaj vem. Vse druge pesnice in pisateljice, z nekaj redkimi izjemami, s katerimi še sodelujem, so se v tem času tako ali drugače pustile podvreči politiki pritiska in ustvarjanja *videzov o svobodi žensk in domnevni demokraciji* v slovenskem literarnem polju.

Morebiti bo *moja izkušnja* pomembnejša za tiste pesnice in pisateljice, ki bodo šele prišle in bodo *zares* znale in si – kakor sem si jaz – drznile živeti tveganja, ki jih s seboj prinašajo suverene in odgovorne človekove odločitve, in pisati *svojo suverenost* na pošten in inteligenten način, nikakor pa ne more biti pomembna za te, ki se zdaj pustijo združevati v senčnem kotu literarnega polja, ki so jim ga odmerili čemerni antiintelektualni pisatelji, in pretenciozno, vendar zmotno menijo, da je v tem priložnostnem shajanju kaj emancipiranega ali feminističnega. Resnične intelektualke, pisateljice in pesnice se kajpada tega naskoka na oblast na račun svojih kolegic ne bi lotile niti pod grožnjo pregona ali smrti.

Sicer pa ta mračni svet mentalne ohromelosti in političnih koreografij, v katerih so pisatelji rese na odrskih zavesah, pisateljice pa zgolj medlo zaznavni vonj ugaslih sveč, je že tako daleč od mojega, da se počutim docela absurdno, ko se zavem, da te vrstice naslavljam na *neko konkretno obstoječo* in ne zgolj fiktivno *realnost*. To *zblaznelo realnost*, nalezljivo kakor kuga v deželi samih spontanih negativnosti in prisilne nevroze pozitivnosti, sem z vso jasnostjo ugledala pred nekaj dnevi, ko mi je kolegica poslala svojo spremno besedo za neko knjigo, ki v kratkem izide pri v zadnjem času ugledni slovenski založbi. V tem njenem spremnem tekstu, solidnem in pošteno napisanem, sta urednici prečrtali vse odstavke z mojimi citati, moje ime pa je bilo tudi med literaturo označeno za odstrel (poleg imen Iztoka Osojnika, Pierra Bourdieuja in Loïca Wacquanta – torej v kar dobri družbi). Na vrhu dokumenta z rdečimi velikimi črkami piše »ZELENO OSENČENO IZPUSTITI«.

Opus v slovenščini, ki ostaja za menoj, je dovolj velik in dovolj diferenciran, divergenten in intenziven, da ga boste v Sloveniji prežvekovali, pljuvali, si ga lastili ali se ga nespoznavno pollaščevali naslednjih dvesto let. Jaz pa želim, ker je moj čas bistveno krajši od tega *dolgega trajanja* in počasnih sprememb vkopanih mentalitet, imeti medtem še kaj od življenja. S svojim slovenskim opusom sem – vsem pomanjkljivostim navkljub, izvirajočih deloma iz

deformiranega okolja deloma pa iz nešteti polen pod nogami in nenehnih obstrukcij pri ustvarjanju, povzročenih po vrlih »rojaki« in »rojakinjah« – popolnoma zadovoljna, četudi ničesar več ne ustvarim v tem jeziku. To poglavje je zame *ad acta*.

Nikar ne mislite, da sem zagrenjena zaradi česarkoli, kar ste mi morilskega ušpičili. Še najmanj zato, ker v Sloveniji na mojih delih brez korektnih navedb in brez razumevanja temeljne epistemologije mojega delovanja visi cela čreda anemičnih in utajevalskih provincialnih muh, ki menijo, da se je mogoče po tujih spoznanjih neopazno privleči k svetlobi. Držim se tega, kar sem napisala pred dobrim desetletjem: *živeti s spodneseno zgodovino pod stopali, vedoč, da so ti ali da ti bodo vzeli in si prilastili vse, a da zato nimaš nič manj*.

Spoznavam pa, odkar ne živim v Sloveniji, kako prijetno je živeti v kolikor toliko urejeni deželi republikanskih vrednot, kjer so vse oblike argumentiranih bojev legitimne, ne da bi aparati države in njihovi posvečeni agensi indiskretno posegali v drobovje prebivalcev, ne da bi si za močne ženske različni psihopati in surovine brez slehernih posledic izmišljevali psihiatrične diagnoze, ki praviloma ustrezajo izdelovalcem izmišljotin (moja diagnoza je – poleg tega da nima nobene medicinske podlage in ni rezultat nobene obravnave, ker take obravnave nikoli ni bilo – v Sloveniji tako napihnjena in grandiozna, da niti ni težko ugotoviti, kdo od »vrhunskih« pesnikov jo je izdelal – kakor kaže, sem v živec zadela samo konico namišljenih veličin). Olajšanje je delovati v okolju, ki sprejema dejansko različnost in *heterodoksijo* kot državljanski odliki in ne kot moteča faktorja. Življenje v normaliziranem okolju z novo, še večjo voljo do ustvarjanja, z veseljem do življenja in raziskovanja pa nujno prinese tudi oddaljen pogled na staro deželo. In od tod, kjer sem, je – tokrat brez ironije – slovensko okolje videti primernejše gobarjenje, muharjenje ali za *mnogobrojne pobožne flavzarije* (Trdina) kakor za kakršnokoli resno ustvarjanje in intelektualno delo. Smili se mi vsak nadarjen otrok, ki se tam rodi in bi v drugačnem okolju lahko razvil svoje potenciale. A kaj ko ne moreš vsakomur pomagati, še najmanj tistim, ki ne vedo, da so pomoči potrebni, ker jim ni dano merilo njihove nesreče.

Moja odločitev je torej jasna in utemeljena.

Želim vam lepe praznike,
Dr. Taja Kramberger